

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN REKREASYONEL EĞİLİMLERİ

Haldun MÜDERRİSOĞLU¹

Serir UZUN

AİBÜ Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Düzce
¹haldun@dr.com

ÖZET

Rekreasyonun kişinin bedensel ve ruhsal yenilenmesindeki rolü nedeni ile insan hayatında önemli bir yeri vardır. Bu nedenle toplumu geleceğe taşıyacak olan gençlerin, bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı bireyler olabilmeleri için, mevcut rekreasyonel faaliyet ve eğilimlerinin belirlenmesi önemli bir konudur. Bu çalışmanın 2 amacı vardır. Birincisi A.İ.B.Ü. Orman Fakültesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilimlerini belirlemek, ikincisi ise öğrencilerin demografik yapısının rekreasyonel tercihlere olan etkilerini belirlemektir. Bu amaçla 137 öğrenci üzerinde rekreasyonel faaliyetlerin en yoğun olduğu ilkbahar mevsimi içerisinde anket çalışması yapılmıştır. Sonuç olarak cinsiyet ve gelirin rekreasyonel tercihlerde en çok etkili katılımcı özellikleri olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Katılımcı özellikleri, Rekreasyonel eğilimler, Abant İzzet Baysal Üniversitesi

RECREATIONAL TENDENCIES OF STUDENTS AT FORESTRY FACULTY, ABANT İZZET BAYSAL UNIVERSITY

ABSTRACT

Recreation is important in human life because of its role in his/her physical and mental renewal. Therefore determining present recreational activity and tendencies of new generation that will carry the community to the future to be healthy individuals in terms of physical and mental structure is an important subject. There are two aims of this study; first one is determine AIBU Forestry Faculty students' recreational tendencies, second one is to determine the influence of students' demographic structure on their recreational preferences. For this purpose a questionnaire survey has been done with 137 students in spring season in which densely populated recreational activities mostly take place. Consequently it was found that the most effective participant specialities in recreational tendencies are gender and income.

Keywords: Recreation, Participant characteristics, Recreational tendencies, Abant Izzet Baysal University

1. GİRİŞ

Sanayi devriminden günümüze değin sürmekte olan teknolojik gelişmeler hayatımızı kolaylaştırmanın yanı sıra monotonluğu ve bu monotonluğun getirdiği yorgunluğu ortaya çıkarmıştır. Teknolojinin gelişmesi ile sanayileşme, sanayileşmenin artması ile iş olanakları ve sanayi bölgelerine göçler başlamıştır. Bu göçlerle büyüyen kentler gün geçtikçe kalabalıklaşmış ve yaşanması yorucu mekanlar haline gelmişlerdir. İşte teknolojinin gelişmesi sonucu hayatımıza pozitif ve negatif yönde etkisi olan bu iki unsur insanların dinlenme, eğlenme ve yenilenme ihtiyacını arttırmaktadır. Bu nedenle rekreasyon günümüzde önemli bir hal almaktadır.

Akesen (1978)'e göre rekreasyon bireylerin beğenisi bakımından doyurucu, ruhsal ve bedensel yenilenme amacını taşıyan, aynı zamanda bireyin sosyal, kültürel, ekonomik ve fizyolojik olanakları ile bağımlı boş zaman kullanımlarını içeren eylem ya da eylemler olarak tanımlanmıştır .

Buhar makinesinin 1975 yılında bulunmasını izleyen sanayileşme hareketiyle her alanda olduğu gibi rekreasyon aktiviteleri konusunda da önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Rekreasyonel aktivitelerin çeşitlenmesi ve zenginleşmesi konusundaki asıl ve en büyük gelişmeler II. Dünya Savaşı sonrasında olmuştur (Özkan, 2001).

İnsandan kaynaklanan ve insana ait bir eylem olan rekreasyon aktiviteleri, zamana, mekana ve de birçok farklı özelliklere bağlı olarak çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır.

Pehlivanoğlu (1986)'na göre, rekreasyonel etkinliklerin sürdürüldüğü mekanın özelliklerine ya da iç mekan dış mekan ayrımı dikkate alınarak yapılan bu sınıflandırmaya göre, “kapalı yer” ve “açık hava” rekreasyonundan ibaret, birbirinin karşıtı iki rekreasyon tipi ortaya çıkmaktadır. Kapalı yer rekreasyonu, konutlar başta olmak üzere, geliştirilmiş çeşitli iç mekanlarda sürdürülen rekreasyon çeşidini kapsamakta ve özellikle bireylerin günlük yaşamlarındaki ağırlık ve yaygınlığıyla karakterize edilmektedir .Açık hava rekreasyonu ise, doğal koşullara dönük olarak bireylere daha geniş mobilite olanakları sunan ve açık havada gerçekleştirilen rekreasyon çeşidinden oluşmaktadır.

Rekreasyon kişilerin günlük yaşamlarında, zorunlu olarak kullandıkları zamanların dışında serbest ve boş zamanlarında gerçekleştirildiği için serbest zamanın niceliği çok önemlidir. Kişilerin serbest zamanlarının niceliğini yaş, cinsiyet, iş ve sosyal konum gibi faktörler belirlemektedir. Söz konusu faktörler kişilere göre oldukça değişken karakterlidir ve çoğu kez birbiriyle çekişmektedir (Altunkasa ve Uzun, 1997). Gold (1980)'a göre, söz konusu serbest zaman

periyotlarındaki rekreasyonel aktivitelerin içeriği kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı gibi faktörlere göre değişmektedir.

Ayrıca rekreasyon alanlarında katılımcıların gelir durumları, tercih edecekleri rekreasyonel faaliyetleri doğrudan etkilemektedir. Gelir düzeyinin artışı para gerektiren faaliyetlere katılımı arttırmasının yanı sıra, daha pasif rekreasyonel faaliyetlerin tercih edilmesine neden olmaktadır (Müderrişoğlu, 2002).

Bu yüzden katılımcıların sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel yapılarının belirlenmesi gerekmektedir. Kullanıcıların yapılarını belirlemeye yönelik yapılan ilk çalışmalarda, rekreasyonel faaliyetlere göre gruplar oluşturma yolunu seçmişlerdir. Ancak kullanıcıların yaşam standartlarının rekreasyonel faaliyetlere olan etkileri ortaya konulamamıştır. Buna karşılık son zamanlarda yapılan çalışmalar rekreasyonel faaliyetlerin nedenini ve ne anlama geldiğini belirlemeyi öncelikli amaç olarak görmektedirler (Vaske vd., 1982; Manning, 1985; Kelly, 1987).

Bu çalışmada Abant İzzet Baysal Üniversitesi Düzce Orman Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin rekreasyonel faaliyetlerinin ve eğilimlerinin belirlenmesi yanında öğrencilerin demografik yapısının rekreasyonel tercihlere olan etkilerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Düzce Orman Fakültesi'nin peyzaj mimarlığı, orman endüstri mühendisliği ve orman mühendisliği olmak üzere üç bölümünde okuyan toplam 419 öğrenciden tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş 78 erkek, 59 kız toplam 137 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada konu ile ilgili yapılmış bir çok çalışmada olduğu gibi katılımcıların sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel yapılarını, boş zamanlarını, açık ve kapalı alan kullanım zamanlarını, açık alan ve kapalı alan rekreasyon faaliyetlerine katılma oranlarını, kent ve çevresindeki rekreasyon alanlarını hangi oranda yeterli bulup bulmadıklarını ortaya koyacak bir anket çalışması yapılmıştır (Pehlivanoglu, 1987; Müderrişoğlu, 2002). Rekreasyonel deneyimlerin ölçülmesi için bir çok çalışmada olduğu gibi 3 noktalı Likert ölçeği kullanılmıştır (Çizelge 1, Burns vd., 1996; Schuster ve Hammitt, 1999; Budruk vd., 2001). Araştırma verileri karşılıklı görüşme tekniği kullanılarak anket formlarıyla toplanmıştır.

Çizelge 1. Katılımcı özellikleri.

	1	2	3	4	5	6
Cinsiyet	Erkek	Bayan				
Gelir	Düşük	Orta	Yüksek			
Bölüm	Peyzaj Mim.	Orman End. Müh.	Orman Müh.			
Yaşadığı yer	Devlet yurdu	Ev	Özel yurt			
Geldiği yer	Köy	Kasaba	Kent			
Kentte yaşam süresi	0-1	2	3	4	5	6
Boş zaman						
Açık rek. alanı kullanım zamanı	0-30	30-1 saat	1-1.30 saat	1.30-2 saat	Yarım gün	Tam güm
Kapalı rek. alanı kullanım zamanı						
Açık alan rek. faaliyet. katılım oranı	Hiç	Orta	Sık			
Kapalı alan rek. faaliyet. katılım oranı						
Kent ve çevresindeki rek.al.yeterli bul.	Evet	Hayır				
Açık rek.alan ne oranda yetersiz bul.	Yok	Yetersiz	Yeterli			
Kapalı rek.alan ne oranda yetersiz bul.						

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında yapılan anket çalışması sonucunda cevap verenlerin özelliklerine bağlı olarak AİBÜ Orman Fakültesi öğrencilerinin katılımcı özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre; katılımcıların %57'si erkek, %43'ü kızdır. Katılımcıların gelir durumları bakımından dağılımlarında %85'le orta düzeyde gelir grubu gelmektedir. Bunu %9 ile düşük gelir grubu, %6 ile yüksek gelir grubu takip etmektedir. Katılımcıların %34'ü peyzaj mimarlığı, %32'si orman endüstri mühendisliği ve %34'ü orman mühendisliği bölümünde okumaktadır. Öğrencilerin akademik ortalamaları %39'u 1.6-2.0 arasında, %35'i 2.1-2.5 arasında, %12'si 0-1.5 arasında %11'i 2.6-3.0 arasında ve %3'ü ise 3'ün üzerinde bulunmaktadır. Katılımcılardan

%57'si evde bunu takiben %38'i devlet yurdunda ve %5'i de özel yurttaki kalmaktadır. %80'in üzerinde bir oranla kentten gelen öğrenciler baskın durumdadır ve %12'si kasaba, %6'sı köyden gelen öğrenciler bu oranı takip etmektedir. Katılımcılardan %28'i 3 yıl, %26'sı 4 yıl, %18'i 2 yıl, %18'i 0-1 yıl ve %10'u ise 4 yılın üzerinde bir süredir Düzce'de yaşamaktadırlar. Katılımcılardan %85'lik bir oranla kent ve çevresindeki rekreasyon alanları yetersiz bulunmaktadır.

3.1. Açık Alan Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Oranlarına Katılımcı Özelliklerinin Etkileri

Yukarıda belirtilen katılımcı özelliklerinin, rekreasyonel deneyimleri ne şekilde etkilediklerini belirlemek amacı ile Çizelge 1'deki şekilde kodlanmıştır. Belirtilen katılımcı özelliklerinin açık alan rekreasyon faaliyetlerine etkileri korelasyon matrisinden yararlanılarak değerlendirilmiş ve Çizelge 2'deki sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre katılımcı özellikleri ile açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılım sıklıkları arasında doğru ve ters yönlü olmak üzere iki türlü ilişki görülmektedir. Doğru yönlü olan ilişkileri ilişki oranlarına göre şu şekilde sıralamak mümkündür. Cinsiyet-alışveriş yapmak arasında %32 oranında, yaşadığı yer-kamp yapmak arasında %25 oranında ve cinsiyet-kır gezilerine katılmak arasında %20 oranında ilişki bulunmaktadır. Yani alışveriş yapmak, kır gezilerine katılmak bayanlar tarafından daha fazla katılım oranına sahipken, kamp yapmak ise özel yurttaki yaşayanlar tarafından daha fazla katılım oranına sahiptir. Ters yönlü olan ilişkileri ise ilişki oranlarına göre şu şekilde sıralamak mümkündür. Cinsiyet-futbol oynamak arasında %59 oranında, cinsiyet-basketbol oynamak arasında %48 oranında, cinsiyet-masa tenisi oynamak arasında %34 oranında, cinsiyet-güreşmek arasında %32 oranında, cinsiyet-voleybol oynamak arasında %31 oranında, memleket-avlanmak ve memleket-güreşmek arasında %29 oranında, gelir-futbol oynamak ve gelir-basketbol oynamak arasında %27 oranında, gelir-voleybol oynamak arasında %26 oranında, cinsiyet-balık tutma arasında %25 oranında, gelir-masa tenisi oynama arasında %24 oranında, gelir-güreşmek arasında %22 oranında, cinsiyet-koşma arasında %21 oranında, kentte yaşam süresi-masa tenisi oynamak ve bölüm-alışveriş yapmak arasında %18 oranında ilişki bulunmaktadır. Buna göre futbol, voleybol, basketbol, masa tenisi oynamak, koşmak, balık tutmak, güreşmek baylar tarafından daha fazla katılım oranına sahiptir. Bunun yanında futbol, voleybol, basketbol, masa tenisi oynamak, güreşmek gelir durumu düşük olan katılımcılar tarafından tercih edilmektedir. Ayrıca alışveriş yapmak peyzaj mimarlığı bölümü katılımcıları tarafından, avlanmak ve güreşmek köyden gelen katılımcılar tarafından ve masa tenisi oynamak 0-1 yıldır bu kentte bulunan katılımcılar tarafından daha fazla katılım oranına sahiptir.

Çizelge 2. Açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılım oranlarına katılımcı özelliklerinin etkileri.

	Katılım sıklıkları		Katılıma kullandığı tipinin etkileri					
	Ortalama	Standart sapma	Cinsiyet	Gelir	Bölüm	Yer	Memleket	Kente yaşam süresi
Futbol oy.	1.67	0.73	-0.59***	-0.27**	0.12	0.04	-0.04	-0.00
Voleybol oy.	1.62	0.66	-0.31***	-0.26**	0.07	-0.07	-0.03	-0.12
Basketbol oy.	1.62	0.69	-0.48***	-0.27**	0.09	-0.05	0.00	-0.15
Masa tenisi oy.	1.57	0.67	-0.34***	-0.24**	-0.00	0.18	-0.09	-0.18*
Yürüme (spor)	1.94	0.64	-0.10	-0.15	0.03	0.12	-0.51	-0.05
Yürüme (gezinti)	2.33	0.64	0.14	-0.04	0.02	0.05	0.00	0.00
Koşmak	1.55	0.63	-0.21*	-0.05	0.04	0.15	-0.10	-0.07
Yüzme	1.42	0.65	-0.01	0.07	-0.02	0.08	0.05	0.00
Su sporları yap.	1.12	0.38	-0.07	0.18	-0.06	0.09	0.06	0.01
Bisiklete bin.	1.50	0.66	-0.07	0.00	0.12	0.00	0.01	-0.07
Ata bin.	1.11	0.37	-0.10	-0.04	0.10	-0.00	-0.17	0.05
Avlanmak	1.07	0.28	-0.15	-0.06	0.15	-0.09	-0.29***	0.11
Balık tutmak	1.25	0.50	-0.25***	-0.15	0.16	-0.01	-0.07	0.01
Kampçuluk	1.13	0.36	-0.09	-0.00	0.04	0.25**	0.11	0.15
Dağcılık	1.21	0.45	-0.06	0.07	0.07	0.11	-0.06	0.17
Güreşmek	1.33	0.66	-0.32***	-0.22*	0.11	-0.02	-0.29***	0.08
Piknik yap.	1.93	0.59	0.01	-0.17	0.14	0.16	-0.13	0.00
Kir gezisine kat.	1.89	0.57	0.20*	0.02	0.08	0.12	-0.13	-0.10
Kayak yap.	1.08	0.34	-0.09	-0.05	0.10	0.08	0.00	0.07
Alışveriş yap.	2.28	0.54	0.32***	0.12	-0.18*	0.06	0.01	0.02
Parkta tek oturmak	1.75	0.53	-0.03	-0.10	-0.02	0.04	-0.06	-0.10
Park. grup oturmak	2.08	0.59	0.10	-0.03	0.05	0.02	-0.12	-0.03

*p<0.05, **p<0.01, ***p<0.001

3.2. Kapalı Alan Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Oranlarına Katılımcı Özelliklerinin Etkileri

Daha önce belirtilen katılımcı özelliklerinin kapalı alan rekreasyon faaliyetlerine etkileri yine korelasyon matrisinden yararlanılarak değerlendirilmiş ve Çizelge 3'deki sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre katılımcı özellikleri ile kapalı alan rekreasyon faaliyetlerine katılım sıklıkları arasında doğru ve ters yönlü olmak üzere iki türlü ilişki görülmektedir. Doğru yönlü olan ilişkileri ilişki oranlarına göre şu şekilde sıralamak mümkündür. Yaşadığı yer-ev sohbetleri yapmak arasında %30 oranında, cinsiyet-radyo dinlemek arasında %28 oranında, Yaşadığı yer-bowling oynamak arasında %20 oranında ve kentte yaşam süresi-bara,diskoya gitme arasında %19 oranında ilişki bulunmaktadır. Yani ev sohbetlerine katılmak ve bowling oynamak özel yurttan kalanlar tarafından daha fazla katılım oranına sahipken, radyo dinlemek bayanlar tarafından daha fazla katılım oranına sahiptir. Ayrıca bara ve diskoya gitmek ise 4 yılın üzerinde bir süredir Düzce'de bulunan katılımcılar tarafından daha fazla tercih edilmektedir. Ters yönlü olan ilişkileri ise ilişki oranlarına göre şu şekilde sıralamak mümkündür. Cinsiyet-futbol oynamak arasında %55 oranında, cinsiyet-bilardo oynamak arasında %53 oranında, cinsiyet-masa tenisi oynamak arasında %45 oranında, cinsiyet-basketbol oynamak arasında %44 oranında, cinsiyet-kahveye gitmek arasında %41 oranında, cinsiyet-voleybol oynamak arasında %35 oranında, bölüm-kafede sohbet etmek arasında %30 oranında, gelir-voleybol oynamak arasında %27 oranında, gelir-bilardo oynamak arasında %26 oranında, gelir-basketbol oynamak arasında %24 oranında, bölüm-odada sohbet etmek arasında %23 oranında, gelir-masa tenisi oynamak ve cinsiyet-tiyatro izlemek arasında %22 oranında, yaşadığı yer-kahveye gitmek arasında %21 oranında, gelir-pastahanede sohbet etmek ve kentte yaşam süresi-kafede sohbet etmek arasında %20 oranında, cinsiyet-grup oyunları, cinsiyet-internet kafeye gitmek, gelir-futbol oynamak, gelir-jimnastik yapmak, kentte yaşam süresi-voleybol oynamak ve kentte yaşam süresi-basketbol oynamak arasında %19 oranında ilişki bulunmaktadır. Buna göre futbol, voleybol, basketbol, masa tenisi, bilardo oynamak, tiyatro izlemek, kahveye gitmek, grup oyunları oynamak ve internet kafeye gitmek baylar tarafından daha fazla katılım oranına sahiptir. Bunun yanında futbol, voleybol, basketbol, masa tenisi, bilardo oynamak ve jimnastik yapmak düşük gelir durumuna sahip katılımcılar tarafından tercih edilmektedir. Odada, pastahanede ve kafede sohbet etmek peyzaj mimarlığı bölümü katılımcıları tarafından daha fazla tercih edilmekte iken kahveye gitmek devlet yurdunda kalan katılımcılar tarafından, voleybol, basketbol oynamak ve kafede sohbet etmek bir yıldan daha az zaman Düzce'de yaşamını sürdüren katılımcılar tarafından daha fazla tercih edilmektedir.

Çizelge 3. Kapalı alan rekreasyon faaliyetlerine katılım oranlarına katılımcı özelliklerinin etkileri.

	Katılım sıklıkları		Katılıma katılanların tipinin etkileri						
	Aritmetik ortalama	Standart sapma	Cinsiyet	Gelir	Bölüm	Yer	Memleket	Kente Yaşam süresi	
Futbol oy.	1.57	0.73	-0.55***	-0.19*	0.15	0.01	-0.06	-0.13	
Voleybol oy.	1.53	0.69	-0.35***	-0.27**	0.13	-0.09	-0.14	-0.19**	
Basketbol oy.	1.51	0.75	-0.44***	-0.24**	0.14	-0.05	0.02	-0.19*	
Masa tenisi oy.	1.57	0.66	-0.45***	-0.22*	0.09	0.03	-0.03	-0.16	
Bilardo oy.	1.66	0.74	-0.53***	-0.26**	0.05	-0.10	0.00	-0.05	
Bowling oy.	1.18	0.43	-0.12	-0.09	-0.00	0.20*	0.08	0.06	
Jimnastik yap.	1.43	0.65	0.02	-0.19*	-0.08	-0.00	-0.05	-0.13	
Dans etmek	1.87	0.73	0.16	0.00	-0.07	0.03	0.03	-0.05	
TV izlemek	2.44	0.53	-0.06	0.11	-0.09	0.16	0.00	0.11	
Kitap vb. okumak	2.32	0.56	0.11	-0.00	-0.05	0.03	-0.00	-0.10	
Radio dinlemek	2.58	0.58	0.28***	0.08	-0.07	0.16	-0.02	-0.06	
Bara-diskoya git.	1.42	0.56	-0.08	-0.04	0.05	0.15	0.00	0.19*	
Sinema izlemek	2.18	0.56	-0.00	0.07	-0.03	0.16	0.07	0.01	
Tiyatro izlemek	1.67	0.64	-0.22*	-0.15	-0.13	0.00	0.12	-0.00	
Konferans din.	1.66	0.50	0.14	-0.05	0.07	-0.14	-0.04	0.16	
Kahveye git.	1.50	0.70	-0.41***	0.04	0.12	-0.21*	-0.05	0.05	
Grup oyunları oy.	1.96	0.63	-0.19*	0.02	0.11	-0.13	-0.03	0.00	
İnternet kafeye git.	2.07	0.62	-0.19*	-0.14	-0.03	-0.00	-0.02	0.04	
Kantinde soh. et.	2.36	0.57	0.00	0.06	-0.16	-0.02	0.13	-0.09	
Odada soh. et.	2.41	0.67	0.15	0.03	-0.23**	-0.13	0.03	-0.02	
Pastahane soh.et.	1.92	0.63	0.14	-0.05	-0.20*	0.07	-0.00	-0.09	
Kafede soh.et.	2.17	0.56	0.08	0.02	-0.30***	0.10	0.06	-0.20*	
Evde soh.et.	2.53	0.60	0.08	0.07	-0.01	0.30***	0.14	0.03	

*p≤0.05, **p≤0.01, ***p≤0.001

3.3. Açık Rekreasyon Alanlarının Yetersizlik Oranlarının Belirlenmesinde Katılımcı Özelliklerinin Etkileri

Bu kısımda da daha önce belirtilen katılımcı özelliklerinin açık rekreasyon alanlarının yetersizlik oranlarının belirlenmesindeki etkileri korelasyon matrisinden yararlanılarak değerlendirilmiş ve Çizelge 4'deki sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre katılımcı özellikleri ile açık rekreasyon alanlarının yetersizlik oranlarının belirlenmesi arasında doğru ve ters yönlü olmak üzere iki türlü ilişki görülmektedir. Doğru yönlü olan ilişkileri ilişki oranlarına göre şu şekilde sıralamak mümkündür. Gelir-bisiklet parkuru arasında %29 oranında, cinsiyet-ev bahçeleri arasında %28 oranında, gelir koşu parkuru arasında %24 oranında ilişki bulunmaktadır. Yani bisiklet parkuru ve koşu parkuru yüksek gelir durumuna sahip katılımcılar tarafından yeterli bulunurken ev bahçeleri ise bayanlar tarafından yeterli bulunmaktadır. ters yönlü olan ilişkileri ise ilişki oranlarına göre şu şekilde sıralamak mümkündür. Cinsiyet-koşu parkuru arasında %25 oranında, cinsiyet-bisiklet parkuru arasında %24 oranında ilişki bulunmaktadır. Buna göre koşu parkuru ve bisiklet parkuru bayanlar tarafından yeterli bulunmamaktadır.

3.4. Kapalı Rekreasyon Alanlarının Yetersizlik Oranlarının Belirlenmesinde Katılımcı Özelliklerinin Etkileri

Katılımcı özelliklerinin kapalı rekreasyon alanlarının yetersizlik oranlarına etkileri yine korelasyon matrisinden yararlanılarak değerlendirilmiş ve Çizelge 5'deki sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre katılımcı özellikleri ile kapalı rekreasyon alanlarının yetersizlik oranlarının belirlenmesi arasında yine doğru ve ters yönlü olmak üzere iki türlü ilişki görülmektedir. Doğru yönlü olan ilişkileri ilişki oranlarına göre sıralarsak: kentte yaşam süresi-tiyatro salonu arasında %25 oranında, gelir- sergi salonu arasında %21 oranında, gelir-konferans salonu ve cinsiyet-sinema salonu arasında %19 oranında ilişki bulunmaktadır. Yani tiyatro salonu 4 yıldan fazla süredir Düzce'de yaşayan katılımcılar tarafından yeterli bulunmakta iken, sergi ve konferans salonu gelir durumu yüksek olan katılımcılar tarafından yeterli bulunmaktadır. Ayrıca sinema salonu bayanlar tarafından yeterli bulunmaktadır. Ters yönlü olan ilişkileri ise ilişki sırasına göre; yaşadığı yer-bar,disko arasında %28 oranında, yaşadığı yer-spor salonu arasında %22 oranında sıralamak mümkündür. Buna göre spor salonu ve bar,disko devlet yurdunda kalan katılımcılar tarafından yeterli bulunmamaktadır.

Çizelge 4. Açık rekreasyon alanlarının yetersizlik oranlarının belirlenmesinde katılımcı özelliklerinin etkileri.

	Yetersizlik Oranları			Yetersizlik oranına katılımcı tipinin etkileri					
	Armetik ortalama	Standart sapma	Cinsiyet	Gelir	Bölüm	Yer	Memleket	Kente yaşam süresi	
Futbol sahası	2.45	0.64	0.08	0.02	-0.11	-0.09	-0.18	0.06	
Voleybol sahası	2.19	0.63	-0.06	0.01	0.04	-0.16	-0.08	-0.13	
Basketbol sahası	2.26	0.56	-0.02	0.03	0.02	-0.14	-0.12	-0.09	
Masa tenisi oy.alan	2.00	0.63	0.07	-0.02	0.10	-0.09	-0.08	-0.04	
Yaya yolları	2.01	0.56	-0.19	0.16	-0.08	0.13	0.06	0.07	
Koşu parkuru	1.53	0.60	-0.25*	0.24*	0.02	0.12	0.09	0.04	
Bisiklet parkuru	1.48	0.62	-0.24*	0.29***	-0.02	0.09	0.01	0.09	
Parklar	2.13	0.58	-0.07	0.16	0.00	0.05	0.13	0.05	
Kıyı parkları	1.52	0.65	0.08	0.05	0.10	0.01	-0.00	0.02	
Ev bahçeleri	1.88	0.61	0.28**	0.12	-0.11	0.07	0.18	-0.09	
Sergi ve fuar alan.	1.50	0.59	-0.03	0.09	-0.01	0.01	-0.02	0.03	
Milli parklar	1.86	0.69	0.18	-0.13	-0.10	-0.19	0.01	0.11	
Doğa parkları	1.85	0.68	0.02	-0.08	-0.04	0.02	0.00	0.10	
Kampingler	1.58	0.62	-0.02	-0.05	0.06	0.07	0.06	0.02	
Tatil köyleri	1.38	0.58	0.08	0.08	0.06	-0.11	0.01	0.08	
Auş poligonu	1.33	0.57	0.02	0.02	0.06	-0.12	0.20	0.18	

*p≤0.05, **p≤0.01, ***p≤0.001

Çizelge 5. Kapalı rekreasyon alanlarının yetersizlik oranlarının belirlenmesinde katılımcı özelliklerinin etkileri.

	Yetersizlik Oranları		Yetersizlik oranına kullanıcı tipinin etkileri (R2)					
	Ortalama	Standart Sapma	Cinsiyet	Gelir	Bölüm	Yer	Memleket	Kente yaşam süresi
Spor salonu	2.03	0.61	0.17	-0.04	0.03	-0.22*	-0.09	0.05
Tiyatro salonu	1.66	0.58	0.01	0.10	-0.07	-0.00	0.01	0.25**
Sinema salonu	1.93	0.38	0.19*	0.04	-0.15	-0.01	-0.01	0.06
Sergi salonu	1.57	0.56	0.03	0.21*	0.00	-0.00	0.04	0.16
Sanat müzesi	1.35	0.51	0.04	0.04	0.05	-0.12	-0.05	0.07
Alışveriş merkezi	2.11	0.50	-0.01	-0.00	-0.07	-0.23	-0.07	0.09
Kütüphane	2.06	0.39	0.10	-0.02	-0.18	-0.12	-0.14	0.02
İnternet kafe	2.67	0.51	0.14	0.01	-0.05	-0.01	-0.04	-0.01
Kafeler	2.42	0.55	-0.05	-0.00	0.14	-0.03	-0.01	-0.02
Kahveler	2.74	0.53	0.09	-0.09	-0.00	-0.15	-0.00	-0.17
Moteller	1.90	0.67	0.14	0.11	-0.05	-0.09	-0.10	0.07
Bowling salonu	1.22	0.46	0.09	-0.03	-0.11	-0.13	-0.17	-0.04
Bilardo salonu	1.97	0.65	0.04	0.03	-0.18	0.04	0.00	-0.04
Bar-disko	1.46	0.69	0.07	0.06	-0.01	-0.28*	-0.13	0.11
Konferans salonu	1.67	0.61	0.05	0.19*	-0.08	0.07	-0.02	0.17

*p≤0.05, **p≤0.01, ***p≤0.001

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencilerinin profilleri incelenmiştir. Bunu takiben elde edilen verilere dayanılarak öğrencilerin rekreasyonel eğilimleri belirlenmiş ve öğrencilerin demografik yapısının rekreasyonel deneyimlere ve tercihlere olan etkileri ortaya konmuştur. Hesaplamalar anket çalışmaları sonucunda elde edilen nicel değerlendirmelerle yapılmıştır.

AİBÜ Orman Fakültesi öğrencilerinin çoğunluğu erkek, evde kalan, kentten gelen, orta gelir düzeyindedirler.

Oğuz (2000) ve Dwyer (1993)'in yaptığı çalışmalarda katılımcıların gelir durumları rekreasyonel davranışlarında etkili olduğu ortaya konmuştur. Aynı zamanda Thapa ve Graefe (1998), Moris vd. (2001) yaptıkları çalışmalarda cinsiyetin de rekreasyonel davranışlarda etkili katılımcı özellikleri olduğunu belirtmektedirler. Bu çalışmada elde edilen sonuçlarda daha önce yapılan bu çalışmaları destekler niteliktedir. Katılımcı özelliklerinden cinsiyet ve gelirin rekreasyonel tercihlerde en çok etkili katılımcı özellikleri olduğu saptanmıştır. Buna göre futbol, voleybol, basketbol, masa tenisi, bilardo oynamak, balık tutmak, avlanmak ve güreşmek baylar tarafında daha çok tercih edilen rekreasyonel faaliyetler iken gelir düzeyi düşük olan katılımcılar tarafından da en çok tercih edilen rekreasyonel faaliyetlerdir. Bunun yanında alışveriş yapmak, kır gezilerine katılmak, radyo dinlemek bayanlar tarafından daha çok tercih edilen rekreasyonel faaliyetlerdir.

Oh vd. (2001) de yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin okulda buldukları yıl miktarlarının rekreasyonel aktivitelere katılımlarında etkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu çalışmada da öğrenci özelliklerinden kentte yaşam süresi rekreasyonel davranışlarda etkili olarak gözlenmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin kentte yaşam süresine bağlı olarak deneyimlerindeki değişimler rekreasyonel faaliyetlere olan katılımlarda da etkili olmaktadır. Bu nedenle rekreasyon planlarının ve yöneticilerinin katılımcı profili değişimini devamlı gözlemleri ve değişime uygun olarak planlama kararlarında revizyona gitmeleri gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akesen, A., 1978. Türkiye'de Ulusal Parkların Açık hava Rekreasyonu Yönünden Nitelikleri ve Sorunları. İÜ Orman Fak. Yayın no: 262. İstanbul
- Altunkasa, F., Uzun, G., 1997. Rekreasyonel Planlamada Arz ve Talep. ÇÜ Ziraat Fak. Yayın No: 6, Adana.

- Budruk, M., Manning, R.E., Valliere, W.A., Wans, B., 2001. Perceived crowding at Boston Harbor Island National Park area. Proceedings of the 2001 Northeastern Recreation Research Symposium. GTR-NE-289 Northeastern Research Station, N.Y. pp. 32-35.
- Burns, R.C., Graefe, A.R., Titre, J.P., 1996. An assessment of customer satisfaction at a U.S. Army Corps of Engineers water-based recreation area: The case of Lake Sakakawea, North Dakota. Proceedings of the 1996 Northeastern Recreation Research Symposium. GTR-NE-232. Northeastern Forest Experiment Station N.Y. pp. 72-76.
- Dwyer, J.F., 1993. Customer diversity and the future demand for outdoor recreation. Proceedings of the 1993 Northeastern Recreation Research Symposium, Northeastern Forest Experiment Station, GTR/NE-185. pp. 59-63
- Gold, S.M., 1980. Recreation Planning and Design. McGraw-Hill, US.
- Kelly, J.R., 1987. People and parks. What do we know? In: H. Raymond, B.C. Terri, (Eds.), Proceedings of the Conference on Science in the National Parks, Volume I, The Plenary Sessions. The Fourth Triennial Conference on Research in the National Parks and Equivalent Reserves, 13-18 July 1986, Co-Sponsored by the U.S. National Park Service and The George Wright Society at Colorado State University, Fort Collins, Colorado, pp. 103-121.
- Manning, R.E., 1985. Crowding norms in backcountry settings: A review and synthesis. Journal of Leisure Research, 17 (2): 75-78.
- Morais, D.B., Zillifro, T., Dubrouillet, S., 2001. Towards an understanding of gender differences with respect to whitewater rafting preferences. Proceedings of the 2001 Northeastern Recreation Research Symposium, Northeastern Forest Experiment Station, GTR/NE-289, pp. 298-304.
- Müdürrisođlu, H., 2002. Açık Hava Rekreasyonunda Taşıma Kapasiteleri-Rekreasyonel kullanım ilişkilerinin incelenmesi. İÜ Orman Fak. Doktora Tezi, İstanbul.
- Oguz, D., 2000. User surveys of Ankara's urban parks. Landscape and Urban Planning, 52: 165-171.
- Oh, S.S., Oh, S.Y., Caldwell, L.L., 2001. The effects of perceived leisure constraints among Korean University student. Proceedings of the 2001 Northeastern Recreation Research Symposium, Northeastern Forest Experiment Station, GTR/NE-289, pp. 183-187.
- Özkan, B., 2001. Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması. EÜ Ziraat Fak. İzmir.
- Pehlivanoğlu, T., 1987. Belgrad Ormanı'nın Rekreasyon Potansiyeli ve Planlama İlkelerinin Tesbiti. Doktora Tezi, İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Schuster, R., Hammitt, W., 1999. Effective coping strategies in stressful outdoor recreation situations: Conflict on the Occoee River. Wilderness Science in a Time of Change Conference Proceedings, RMRS-P-15-VOL-4, Rocky Mountain Research Station, Montana, pp. 167-174.

- Thapa, B., Graefe, A.R., 1998. Gender and age group differences in recreational conflict and tolerance among adult skiers and snowboarders. Proceeding of the 1998 Northeastern Recreation Research Symposium, Northeastern Forest Experiment Station, GTR/NE-255, pp. 219-226
- Vaske, J.J., Graefe, A.R., Dempster, A., 1982. Social and environmental influences on perceived crowding. In: Proceeding of The Wilderness Psychology Group Conference, West Virginia Univ. Morgantown, pp. 211-227.